

Насоки за цитиране на информационни ресурси

Стил за цитиране АРА

Принципи на библиографско цитиране:

- *Осигуряване на точност на данните* - данните в позоваването трябва да бъдат точни, за да се идентифицира еднозначно създателят или създателите на цитирания информационен ресурс
- *Идентифициране на информационния ресурс* – данните в позоваването трябва да позволяват на читателя да открие цитирания информационен ресурс
- *Унифицирано представяне на позоваванията* - унифицираното представяне на позоваванията помага на читателя да разбира данните за цитирания информационен ресурс и улеснява авторите при прилагането на едни и същи понятия и стилове за различни типове информационни ресурси
- *Определяне на подходяща подробност на данните* - позоваването би трябвало да съдържа достатъчно данни, за да позволи на читателя да открие информационния ресурс - например, ако цитираният информационен ресурс е статия в брой от продължаващо издание, е необходимо да се уточни, че позоваването се отнася за статията, а не за броя или за самото продължаващо издание.

Позоваванията в текста

- Годината на създаване, разпространение, публикуване и т.н. се поставя след имената на авторите.
- Името на създателя и годината на публикуване на цитирания информационен ресурс се посочват в текста по системата с име и година
- Когато името на създателя се споменава в текста, годината се поставя след него в кръгли скоби, но когато не се споменава в текста и в скоби се поставят името и годината
- При цитиране на част от ресурс, местоположението на частта (напр. номер на страница или глава и параграф) може да се посочи в скобите след годината
- Когато два или повече информационни ресурса имат един и същи създател и година, те се разграничават с малки букви (а, б, в ... и т.н.) след годината
- Позоваванията на цитираните в текста информационни ресурси се подреждат в списък, подреден по азбучен ред на фамилните имена на създателите, като

годината на публикуване и малката буква (ако има такава) следват непосредствено името на създателя

- При цитиране на две произведения от различни автори, те се разделят с точка и запетая (;)

Транслитерация

- При оформяне на библиография само на латиница, публикациите на кирилица или други графични системи, различни от латиница, се транслитерират
- Публикациите на български език се транслитерират съгласно Закона за транслитерацията <https://lex.bg/laws/ldoc/2135623667> За улеснение е възможно да се използва следния инструмент: <https://slovored.com/transliteration/>

Схема за цитиране в текста:

(фамилно име на автора или първи думи от заглавието (когато няма автор), инициал на лично име при цитиране на автори с еднакви фамилни имена, година на публикуване, страници; фамилно име на автора или заглавие на втора публикация, година на публикуване, страници)

Примери:

(Шишманов, 1944, с. 325)

(Wilson, 1979, с. 158; Smith, 1980, с. 45)

(Иванов, 2021 цитиран по Петков, 2025, с. 245)

При цитиране на повече от едно произведение от един и същи автор, издадени в една година, се прави разграничаване между отделните произведения, като всяко от тях се обозначава с букви – а, б, в ... или при текст на латиница a, b, c ...

Примери:

(Иванов, 2020a)

(Иванов, 2020б)

(Smith, 2025c)

При цитиране на автори с еднакви фамилни имена, след фамилията се посочва инициал на малкото име

Примери:

(Шишманов, И., 1944)

(Шишманов, Д., 1920)

При цитиране на произведения с повече от един автор, в текста се посочват имената на всички автори, отделени със запетая. Преди името на последния автор се изписва „и“ или знакът амперсанд „&“.

Примери:

(Иванов, И. и Георгиев, Ж., 2023)

(Иванов & Костов, 2005)

При цитиране на произведение, съставено от повече от трима автори, в текста след името на първия автор се поставя „и др.“. При цитиране на произведения, написани с езици, използващи латиницата се използва „et al.“. В списъка с позовавания обаче се изписва имената на всички автори (до 20).

Примери:

(Иванов и др., 2021)

(Read et al., 2022)

При цитиране на произведения, които нямат автор, в текста се цитира по заглавието на произведението.

Примери:

(Речник на българския език, 2002)

(Енциклопедия България, 1998)

Пример в текст:

- The notion of an invisible college has been explored in the sciences (**Crane, 1988**). Its absence among historians is noted by Stieg (**1981b, p. 556**). It can be, as Burchard (**1965**) points out, that they have no assistants, or are reluctant to delegate (**Smith, 1980; Chapman, 1981**). The collaborative relationships required by such groups have been

recently codified as an International Standard (**International Organization for Standardization, 2017**)¹

Списък с цитирана литература / Библиография

- Списъкът се подрежда азбучно.
- При това подреждане водещ елемент са фамилните имена на авторите, организациите/институциите или заглавията. Посочват се всички автори на ресурса (до 20). При повече от двадесет автора, се посочват имената на първите деветнадесет автора, поставя се многоточие и се посочва името на последния автор – Фамилия, Инициал/и на лично име на деветнадесетия автор, ...
Фамилия, Инициал/и на лично име на последния автор, година
- При съвпадение на имената (лични или колективни) заглавията на ресурсите се подреждат азбучно.
- При наличие на литература и на латиница, първо се подреждат описанията на кирилица.

Схема за оформяне на цитиране на информационен ресурс:

Фамилия, Инициал/и на лично име, Фамилия, Инициал/и на лично име **и/and [&]** Фамилия, Инициал/и на лично име (вид на вторичната авторска отговорност). (дата на публикуване). *Заглавие на информационния ресурс: допълнение към заглавието* (Инициал/и на лично име Фамилия, вид на вторичната авторска отговорност) (Поредност на издание). Издателство. Източник. Прегледан на/Retrieved дата, достъпен от/from DOI или URL

Схема за оформяне на цитиране на съставна част от книги и сборници:

Фамилия, Инициал на лично име, Фамилия, Инициал/и на лично име **и/and [&]** Фамилия, Инициал/и на лично име (вид на вторичната авторска отговорност). (дата на публикуване – година, месец, ден). *Заглавие на съставната част: допълнение към заглавието. В/In* Фамилия, Инициал на лично име, Фамилия, Инициал/и на лично име **и/and [&]** Фамилия, Инициал/и на лично име (вид на вторичната авторска отговорност), *Заглавие: допълнение към заглавието. (том, страница/и).* Издателство. Прегледан на/Retrieved дата, достъпен от/from DOI или URL

¹ Примерът е взет от БДС ISO 690:2021 Информация и документация. Насоки за библиографско цитиране на информационни ресурси.

Схема за оформяне на цитиране на статия, публикувана в периодично издание:

Фамилия, Инициал на лично име, Фамилия, Инициал/и на лично име и/and [&] Фамилия, Инициал/и на лично име (вид на вторичната авторска отговорност). (дата на публикуване – година, месец, ден). Заглавие на съставната част: допълнение към заглавието. *Заглавие: допълнение към заглавието*, Том(Брой), страница/и. Прегледан на/Retrieved дата, достъпен от/from DOI или URL

ПРИМЕРИ²:

Книга с един автор

Шишманов, И. (1934). *Литературна история на Възраждането в Италия*. (2. изд.). Придворна печатница.

Bruce, S. (2018). *Sociology: a very short introduction* (2. ed.) Amazon. Retrieved July 12, 2025, from https://www.amazon.co.uk/Sociology-Very-Short-Introduction-Introductions-ebook/dp/B07DP6M3XM/ref=sr_1_1

Книга с повече от един автор (до двадесет)

Асенова, М., Маринова, Васил, Николова, Вера, Петкова, Елена, Митова, Раденка и Истаткова Чаяна. (2021). *Между културата и туризма: туристическите атракции, основани на културното наследство*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://kinnpor.uni-sofia.bg/resources/mezhdu-kulturata-turizma>

Книга с редактори, без автори

Еролова, Й., Кръстев, П. & Попчева, Ю. (ред.). (2021). *Съвременни теренни изследвания на културноисторическото наследство*. Парадигма.

Книга без автори

Oxford English Dictionary. (2021). (2. rev. ed.). Oxford University Press.

OED online. (2021). Retrieved July 12, 2025, from <http://www.oed.com>

Книга – преводна

Homer. (1997). *The Odyssey* (R. Fagles., Transl.; B. Knox, Introduction and notes). Penguin.

Толстой, Л. (2020). *Анна Каренина* (Здравка Петрова, Преводач) (2. изд.). Хермес.

Достоевски, Ф. (2005). *Престъпление и наказание* (Георги Константинов, Преводач). Читанка. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://chitanka.info/book/1445-prestyplenie-i-nakazanie>

² Част от примерите са взети от: University of Sheffield: APA referencing. Достъпен от: <https://librarydevelopment.group.shef.ac.uk/referencing/apa.html> (Прегледан: 12.07.2025)

Глава/част от книга

Парушева, Д. (1997). В капана на сетивата. В Петкова, Б. и Караджов, В. (ред.), *Капаните на града: сборник с доклади*. (с. 33–49). Пловдивско университетско издателство.

Zheng, X. (1997). Chinese business culture from the 1920s to the 1950s. In Ikeo, A. (ed.) *Economic development in twentieth century East Asia: the international context*. (pp. 35-54). Routledge.

Research. (2009). In *Concise Oxford English Dictionary* (11th rev. ed.). (p. 1222). Oxford University Press.

Статия от списание и вестник

Вълчев, Б. (2005). Патриархът на българското просвещение и неговото Филологическо предувъдомление: (по случай 170 години от издаването на Българска граматика от Неофит Рилски“. *Съпоставително езикознание*, 51(1), с. 129-163.

Кирилов, С. (2006). Международната миграция и дебатът в публичната сфера. *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски Факултет по журналистика и масова комуникация*, 14, с. 199-210. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <http://unilib-dspace.nasledstvo.bg/xmlui/handle/nls/39864>

Ashby, A. (1999). Frank Zappa and the anti-fetishist orchestra. *The Musical Quarterly*, 83(4), pp. 557–606. Retrieved July 12, 2025, from <http://www.jstor.org/stable/742617>

Lichtenthaler, U. (2016). Towards an innovation-based perspective on company performance. *Management Decision*, 54(1). Preprint. Advance online publication. Retrieved July 12, 2025, from <http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/MD-05-2015-0161>

Abbott, B. P., Abbott, R., Abbott, T. D., Abernathy, M. R., Acernese, F., Ackley, K., Adams, C., Adams, S. & Addesso, P. (2016). Observation of gravitational waves from a binary black hole merger, *Physical Review Letters*, 116(6), 061102.

Нанков, Н. (2024). За дистопично-утопичното и жанра дистопия-утопия. *Colloquia Comparativa Litterarum*, 10(1), с. 22-44. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://doi.org/10.60056/CCL.2024.10.22-44>

Sample, I. (2014, May 16). Why an octopus never gets itself tied in knots. *The Guardian*, 2, 17.

Асенов, Т. (2024, 17 юни). Емоционалната връзка между учениците и учителя в начален етап. *Учителско дело*, с. 5.

Aubert, B., Bazan, A., Boucham, A., Boutigny, D., De Bonis, I., Favier, J., Gaillard, J.-M., Jeremie, A., Karyotakis, Y., Le Flour, T., Lees, J. P., Lieunard, S., Petitpas, P., Robbe, P., Tisserand, V., Zachariadou, K., Palano, A., Chen, G.P., Chen, J.C., ... Neal, H. (2002). The BABAR detector. *Nuclear Instruments and Methods in Physics Research Section A: Accelerators, Spectrometers, Detectors and Associated Equipment*, 479(1), pp.1-116. Retrieved July 12, 2025, from [https://doi.org/10.1016/S0168-9002\(01\)02012-5](https://doi.org/10.1016/S0168-9002(01)02012-5)

Материали от конференция

Galar, D., Sandborn, Peter, Kumar, Uday & Jahansson, Carl-Anders. (2014). SMART: integrating human safety risk assessment with Asset Integrity. In *Advances in condition monitoring of machinery in non-stationary operations, proceedings of the third international*

conference on condition monitoring of machinery in non-stationary operations, CMMNO, 2013. Ferrara, Italy, 8-10 May. (pp. 37–59). Springer.

Минков, С. & Йорданова, М. (състав.). (2022). *Българските земи и България: културен и исторически кръстопът: материали от Седмата национална конференция по история, археология и културен туризъм Пътуване към България*. Шумен, България, 20.10.2020. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“.

Kleinschmidt, T., Fuhr, O. & Wietfeld, C. (2016, December). *Synchronised charging of electric vehicles with distant renewable energy resources*. [Poster]. 2016 IEEE Vehicular Networking Conference (VNC), Columbus, OH, 8-10 December. Retrieved July 12, 2025, from <https://doi.org/10.1109/VNC.2016.7835983>

Други видове ресурси

Видео

Russo, A. & Russo, J. (Directors). (2014). *Captain America: The Winter Soldier* [Филм]. Marvel Entertainment.

Сингър, Л. (Сценарист и режисьор). (2009). *Диво сафари* [DVD]. Reader's Digest.

На всеки километър. (1969). YouTube. Прегледан 12.07.2025, достъпен от https://youtu.be/khtB5ES7nCY?list=PLWvEwOPfzZTZp_bU05CQr-qA71YuIpQWJ

Alma Mater TV. (2024). *Университетът*. YouTube. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://youtu.be/f8g0fMgd2-Y>

Дисертация

Петрова-Любенова, В. К. (2023). *Полуавтоматично разработване на многоезикови терминологични ресурси* [Дисертация за присъждане на ОНС „доктор“]. Българска академия на науките. Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://ras.nacid.bg/api/reg/FilesStorage?key=2e607569-32a9-41ec-b319-fd53c8716c6e&mimeType=application/pdf&fileName=4.%20%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%20%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B4%20%D0%92.%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf&dbId=1>

Изложба

Beatles to Bowie: the 60s exposed [Изложба]. (2009–2010). National Portrait Gallery, London. Retrieved July 12, 2025, from <http://www.npg.org.uk/beatles/exhib.htm>

Bebbington, D. (1969). *David Bowie* [Photograph]. National Portrait Gallery, London.

Hilliard, N. (1585). *Elizabeth I, the "Ermine" portrait* [Oil painting]. National Portrait Gallery, London. Retrieved July 12, 2025, from <http://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02074/Queen-Elizabeth-I?LinkID=mp01452&role=sit&rNo=4>

Изображения и фигури

Nicholls, H. (1919) *Preparations for the Peace Day Celebrations, July 1919* [Photograph]. Imperial War Museum, London. Retrieved July 12, 2025, from <http://www.iwm.org.uk/collections/item/object/205297061>

Sutherland, G. (1941). Devastation 1941: City, twisted girders [Painting]. In Mellor, L. *Reading the ruins: Modernism, bombsites and British culture* (2011). Cambridge University Press, p. 119.

Карта

Ordnance Survey. (1996). *Inverness and Strathglass*, Sheet (Landranger series sheet 26) [Ordnance Survey Map]. Ordnance Survey.

Google Maps. (2021). [Information Commons, Sheffield]. Retrieved June 2, 2017 from <https://www.google.co.uk/maps/>

Ordnance Survey. (2020). [Castleton, Derbyshire 1:50000]. Retrieved July 12, 2025, from <http://digimap.edina.ac.uk/>

Архивен ресурс, съхраняван в архив, музей, галерия, библиотека и др.

Аргиров, С. (19230). *Учение за библиотеката*. Колекция Архив на Стоян Аргиров (фонд 5, а.е. 3), Национална библиотека „Св. Св. Кирил и Методий“, Български исторически архив, София, България.

Лична кореспонденция

Smith, S. (2019, February 11). [Email to Jennifer Jones].

Smith, S. (2020, June 28). [Text message to Julia Carpenter].

Smith, S. (2021, March 16). [Skype conversation with Max Williams].

Набор от данни

NHS Digital. (2015). *Statistics on obesity, physical activity and diet, England [Data Set]*. Retrieved July 12, 2025, from https://data.gov.uk/dataset/statistics_on_obesity_physical_activity_and_diet_england

Национален статистически институт. (2024). *Бюджети на домакинствата в Република България 2023*. <https://nsi.bg/sites/default/files/files/publications/Btdom2023.pdf>

Di Marco, R., Rossi, S., Racic, V., Cappa, P. & Mazza, C. (2016). *Kinematic data for the concurrent repeatability and reproducibility analysis of four gait models for foot-ankle complex* [Unpublished raw data]. Figshare. Retrieved October 31, 2016, from <https://doi.org/10.15131/shef.data.3502712.v1>

Патент

Димов, К. & Георгиева, А. (1976). *Метод за получаване на биологически активни влакна*. (Защитен номер 24007). Патентно ведомство на Република България. Прегледан 12.07.2025, достъпен от https://portal.bpo.bg/bpo_online/-/bpo/patent-detail

Hollis, T.J. & Tan, F. (2017). *Helical gradient coil for magnetic resonance imaging apparatus* (Great Britain Patent No. GB2494259). Intellectual Property Office. Retrieved July 12, 2025, from <https://www.ipo.gov.uk/p-find-publication-getPDF.pdf?PatentNo=GB2494259&DocType=B&JournalNumber=6664>

Подкаст

Кънчев, Иван. (без дата). *Българските конституции* [Подкаст]. Българска история. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://bulgarianhistory.org/podcast-deset/>

Steed, Natalie. (2017). *The Museum of the Normal* [Podcats]. Centre for the History of the Emotions. Retrieved July 12, 2025, from <https://soundcloud.com/user-357683788/the-museum-of-the-normal>

Мавродиева, И. (2023, 23 март). *Поетите се раждат, ораторите се създават* [Подкаст]. Българска национална телевизия. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://bnr.bg/post/101799374>

Официално издание

Закон за развитие на академичния състав 2012. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135680028>

Министерство на образованието и науката. (2021). *Национална програма „Дигитална квалификация“, приета с Решение на Министерски съвет № 184 от 5 март 2021 г.* Прегледан 12.07.2025, достъпен от https://www.mon.bg/nfs/2021/03/rms184_npr-dkvalifikacia-250321.pdf

Публикация от социална медия

Софийски университет „Св. Климент Охридски“. [Sofia University “St. Kliment Ohridski”]. (2024, 14 август). *В периода 5-11 август 2024 г. в Благоевград се проведе 31-то издание на Международното математическо състезание*. Twitter. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://twitter.com/UniSheffieldLib/status/862945694457274368>

Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“. [sofiauniversitylibrary1]. (2024, 1 август). *На днешния ден преди 165 години е роден Стефан Георгиев – първият професор по ботаника*. Инстаграм. Прегледан 12.07.2025, достъпен от <https://www.instagram.com/p/C-IOfYFMoxk/>

Ръкопис

Дрезова, М. (1941). *Етнографско изследване на село Босилково, Карнобатско* [Ръкопис]. Ръкописна колекция от дипломни работи (РКС 152), Университетска библиотека, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, София, България.

Апокрифен сборник първата половина на XVIII в. (без дата). Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“ (Cod. D. Slavo 47). Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Стандарт

International organization for standardization. (2020). Codes for the representation of names of countries and their subdivisions: Part 1 Country code (Standard No ISO 3166-1).

British Standards Institution. (2017). Technical product documentation and specification (Standard No BS 8888:2017). British Standards Online. Retrieved July 12, 2025, from <https://bsol.bsigroup.com>

American Association for the International Association for Testing Materials. (2012). Standard specification for pipe, steel, and hot-dipped, zinc-coated, welded and seamless (Standard No A53/A53M-12). Retrieved July 12, 2025, from <https://www.astm.org/cgi-bin/resolver.cgi?A53A53M-12>

Уебстраница

Rosen, M. (2021). *Michael Rosen Biography*. Retrieved July 12, 2025, from <https://www.michaelrosen.co.uk/for-adults-biography/>

Софийски университет „Св. Климент Охридски“. (2024). *Факултет по славянски филологии*. Прегледан 12.07.2025, достъпен от https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/fakultet_po_slavyanski_filologii

Grey to Green Sheffield. (2016). Retrieved July 12, 2025, from <http://www.greytogreen.org.uk/index.html>

Непубликуван ресурс

Hall, D. (2011). *Making sense of changes*. University of Sheffield. Unpublished manuscript.

Допълнителни ресурси за цитиране според стил APA:

American Psychological Association. <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Философски факултет. <https://phls.uni-sofia.bg/obuchenie/bakalavarski-programi/psihologiya/polezna-informaciya-specialnost-psyhologiya/standart-apa-citirane/>

Purdue Online Writing Lab, College of Liberal Arts, Purdue University. <https://owl.purdue.edu/>

Полезни инструменти за генериране на цитиране:

Zotero <https://www.zotero.org/>

Scribbr <https://www.scribbr.com/citation/generator/>

MyBib <https://www.mybib.com/#/>

Paperpile <https://workspace.google.com/marketplace/app/paperpile/894076725911>